



## ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВУ ПРИРОДУ ПРОЦЕДУРИ САНКЦІОНУВАННЯ СУДОМ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ

Токар Н.В., аспірант  
кафедри адміністративного та господарського права  
юридичного факультету  
Запорізький національний університет

У статті обґрунтовується адміністративно-правова природа відносин, що складаються з приводу санкціонування негласних слідчих (розшукових) дій (судового контролю). З цією метою автор розглядає позиції вчених щодо визначення правової природи судового контролю. У контексті їх вивчення автор доводить помилковість розуміння судового контролю як процесуальної форми відправлення правосуддя, спираючись на поняття й ознаки категорій «спір», «конфлікт», «судочинство» та коротко розкриваючи сутність позапроцесуальної діяльності суду (позапроцесуальних функцій суду). Окреме місце автор відводить обґрунтуванню некоректності наукових підходів вчених, у межах яких вони як аргумент на користь процесуальної природи судового контролю ототожнюють внутрішній і зовнішній контроль, який здійснюється органами публічної влади. Наголошуючи на очевидній адміністративно-правовій природі відносин, пов'язаних зі здійсненням санкціонування негласних слідчих (розшукових) дій судом, автор наводить перелік основних рис, властивих контрольній діяльності суду.

**Ключові слова:** *судовий контроль, санкціонування, негласні слідчі (розшукові) дії, адміністративно-правова природа, функції суду.*

В статье обосновывается административно-правовая природа отношений, которые возникают касательно санкционирования негласных следственных (розыскных) действий (судебного контроля). С этой целью автор рассматривает существующие позиции ученых по определению правовой природы судебного контроля. В контексте их изучения автор доказывает ошибочность понимания судебного контроля как процессуальной формы правосудия, опираясь на понятие и признаки категорий «спор», «конфликт», «судопроизводство» и кратко раскрывая сущность внепроцессуальной деятельности суда (внепроцессуальных функций суда). Отдельное место автор отводит обоснованию некорректности научных подходов учёных, в рамках которых они в качестве аргумента в пользу процессуальной природы судебного контроля отождествляют внутренний и внешний контроль, совершаемый органами публичной власти. Подчеркивая очевидную административно-правовую природу отношений, связанных с совершением санкционирования негласных следственных (розыскных) действий, автор приводит перечень основных признаков, присущих контрольной деятельности суда.

**Ключевые слова:** *судебный контроль, санкционирование, негласные следственные (розыскные) действия, административно-правовая природа, функции суда.*

Tokar N.V. REGARDING THE ISSUE ON LEGAL NATURE OF THE PROCEDURE OF AUTHORIZATION OF SECRET INVESTIGATIVE (SEARCH) ACTIONS BY THE COURT

The author of the article grounds administrative and legal nature of the relations composed in regard to the authorization of secret investigative (search) actions (judicial control). To this end, the author examines the current scholars' positions in determining the legal nature of the judicial control. In the context of their study, the author proves the fallacy of understanding of the judicial control as a procedural form of justice, based on the concept and features of the categories of "dispute", "conflict", "judiciary" and briefly revealing the essence of non-procedural court activities (non-procedural functions of the court). The author assigns a special place to the grounding of impropriety of scientific



approaches of scholars in terms of which they identify internal and external control exercised by public authorities, as an argument in favor of the procedural nature of the judicial control. Emphasizing the obvious administrative and legal nature of the relations related to the implementation of authorizing the secret investigative (search) actions by the court, the author lists the main features inherent to the control activity of the court.

**Key words:** *judicial control, authorization, secret investigative (search) actions, administrative and legal nature, functions of the court.*

Гарантування дотримання прав і свобод людини та громадянина є найважливішим завданням кожної розвиненої правової держави. Це повною мірою стосується також і сфери розслідування злочинів, де можуть виникати ситуації, пов'язані з обмеженням прав і свобод людини та громадянина, що, у свою чергу, вимагає існування таких механізмів та процедур, які б гарантували, що такі обмеження будуть обґрунтованими, виправданими, доцільними і, врешті, законними. З цією метою в Україні, у відповідності до вимог міжнародних (європейських) спільнот, запроваджено різноманітні інститути контролю, серед яких самостійне місце посідає санкціонування судом негласних слідчих (розшукових) дій, пов'язаних з втручанням у приватне спілкування громадян.

Тому особливо важливо створити надійне нормативно-правове підґрунтя для його здійснення, що сприятиме попередженню та недопущенню неправомірних оперативно-розшукових дій, які можуть порушити конституційне право громадян на таємницю кореспонденції і телефонних розмов. У цьому аспекті одним із необхідних кроків має бути визначення правової природи відносин, пов'язаних із санкціонуванням негласних слідчих (розшукових) дій, оскільки це сприятиме формулюванню шляхів оптимізації чинного законодавства з урахуванням особливостей означених відносин (правомочних суб'єктів, інструментів діяльності тощо); їх науковому обґрунтуванню; активізації наукових розробок за відповідною науковою спеціальністю.

У контексті викладеного, зауважимо, що сутність і правова природа санкціонування негласних слідчих дій розглядались у працях В.В. Городовенка, О.М. Музичука, Д.А. Пешого, О.І. По-

люховича, Л.П. Сушко та інших вчених, але в них не враховується уся належна аргументація на користь його адміністративно-правової природи. З огляду на це метою статті є обґрунтування адміністративно-правової природи відносин, які складаються з приводу санкціонування судом негласних слідчих (розшукових) дій. Для її досягнення необхідно виконати такі завдання: довести помилковість розуміння судового контролю як форми здійснення правосуддя; встановити недоцільність ототожнення відносин зі здійснення внутрішнього та зовнішнього контролю органами публічної влади; ознайомитись з основними рисами судового контролю за проведенням негласних слідчих (розшукових) дій.

Пристаючи до їх вирішення, у першу чергу відмітимо, що в наукових джерелах санкціонування негласних слідчих (розшукових) дій зазвичай називається судовим контролем [1; 2; 3], що вказує на його публічно-управлінський характер та, відповідно, адміністративно-правову природу. Проте, попри це, серед вчених відсутня єдина позиція щодо визначення як сутності судового контролю, так і його приналежності до предмета певної галузі права. Такий стан наукового пізнання обумовлений, на нашу думку, передусім, помилковим та обмеженим баченням суду як органу судової влади, єдиним завданням якого є відправлення правосуддя. Інакше кажучи, у таких випадках науковці розглядають суд виключно в межах його процесуальної діяльності, спрямованої на розгляд справ по суті у порядку кримінального судочинства, тим самим ігноруючи його позапроцесуальні функції.

Прикладом такого підходу можуть слугувати висловлювання Д.А. Пешого про те, що «судовий контроль як засіб



забезпечення законності у досудовому кримінальному провадженні, на відміну від прокурорського нагляду та відомчого контролю, має іншу правову природу і контролем, у традиційному значенні, не є» [2]. Він пов'язує це з тим, що «діяльність суду в досудовому кримінальному провадженні здійснюється в межах виконання судом своєї основної функції – правосуддя. Зміст саме цієї функції, що є виключною компетенцією суду, зумовлює вирішення судом питань, пов'язаних із кримінальною відповідальністю певної особи, не тільки в судових стадіях кримінального провадження, а й у досудовому кримінальному провадженні, у межах якого формулюються підозра та обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення» [2]. Адже, як переконує Д.А. Пеший, «для того, щоб сторона обвинувачення не мала значних переваг перед стороною захисту під час вирішення питань, пов'язаних з реалізацією кримінальної відповідальності, у досудовому кримінальному процесі повинен бути присутнім суд, який при цьому не є контролером <...> Він виконує роль арбітра в змагальній діяльності сторін обвинувачення та захисту» [2]. Саме за такою логікою, на думку цитованого автора, обґрунтовується твердження, що «під час досудового провадження суд виконує не контрольну функцію, а функцію правосуддя» [2].

Але така аргументація, як на нас, позбавлена будь-якого правового і науково-теоретичного підґрунтя, оскільки з аналізу положень Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) [4] та сучасних наукових джерел випливає, що:

1) суд виконує ряд самостійних функцій, зміст яких не зводиться лише до відправлення правосуддя [5; 6];

2) у разі, коли виконувані судом функції не стосуються безпосереднього відправлення правосуддя, це свідчить про позапроцесуальний характер діяльності з їх реалізації, в якій суд зазвичай виступає як суб'єкт публічної адміністрації [7, с. 127, 129; 8]. Одразу ж зауважимо, що в наукових джерелах доволі часто щодо судового контролю вживаються поняття «спору» (наприклад, «судовий кон-

троль полягає у вирішенні судом спорів, які виникають у сфері реалізації виконавчої влади та місцевого самоврядування» [9]), «процесуальної форми судочинства» (як то: «судовий контроль у сфері публічного управління здійснюється у процесуальній формі адміністративного судочинства» [10]) та ін., які можуть викликати помилкове враження, що судовий контроль нічим не відрізняється від відправлення правосуддя і таким чином є процесуальною діяльністю суду, яка, відповідно, становить собою предмет регулювання процесуальної галузі права. Проте, ми з таким підходом не можемо погодитись з огляду на певні фактори.

По-перше, у відносинах судового контролю «спір» як такий відсутній. На підтвердження сказано, звернемося до головних рис, які визначають сутність цієї категорії. Як доводить аналіз численних наукових праць [11; 12, с. 49-50, 62, 66-67; 13, с. 5-23; 14, с. 507; 15; 16; 17, с. 10; 18], для спору обов'язковими є:

– конфлікт сторін, поява якого передують виникненню спору. Під конфліктом розуміється «зіткнення протилежних або несумісних інтересів, дій, поглядів і цілей окремих осіб, соціальних груп чи спільнот, політичних партій, організацій, держав, різних соціальних (політичних, економічних) систем» [19, с. 7]. З цього випливає така риса спору;

– несумісні або протилежні інтереси сторін спору. Тобто сторони спірних правовідносин повинні мати спільний об'єкт спору щодо якого їх інтереси або погляди, чи цілі різняться між собою;

– звернення до третьої особи за допомогою у вирішенні конфлікту. Іншими словами, конфлікт переростає у спір тоді, коли сторони (одна зі сторін) спірних правовідносин звертається у встановленому законом порядку до уповноважених суб'єктів (суду загальної юрисдикції, третейського суду, медіатора тощо) з метою вирішення конфліктної ситуації;

– суд є третьою, неупередженою і незацікавленою, стороною щодо спірного об'єкта, і метою його участі є справедливе вирішення спору.

Цей перелік можна доповнити й іншими властивостями спорів, які об-



ґрунтуються вітчизняними авторами, наприклад: «наявність норм права, що встановлюють право особи звернутись до уповноважених законом органів або застосувати інші способи для вирішення спору» [17, с. 10]; «наявність механізму реалізації права особи на захист» [17, с. 10] тощо.

З огляду на викладене незрозуміло, як судовий контроль деякі автори можуть ототожнювати з поняттям спору, адже у цих відносинах між судом та суб'єктом клопотання про дозвіл на проведення негласних слідчих дій відсутні конфлікт, несумісні або протилежні інтереси та цілі з приводу якого-небудь питання (об'єкта) і, зрештою, вони не звертаються за вирішенням конфлікту до третьої сторони. Більш того, спір та контроль відрізняються між собою за змістом, суб'єктом складом, метою, предметом і об'єктом тощо, а тому нелогічно взагалі їх розглядати як аналогічні або однорідні правові процеси (явища, поняття).

По-друге, формулювання «процесуальна форма судочинства» також несумісне з поняттям судового контролю. Обґрунтування цього твердження, як на нас, міститься у наукових дослідженнях, присвячених відносинам у сфері відправлення правосуддя, та низці нормативно-правових актів, якими вони регламентуються. Зокрема, широкоживаним у літературі є визначення судочинства як процесуальної форми здійснення правосуддя [12, с. 16]. Тобто, по суті, судочинство і відправлення правосуддя є поняттями, які позначають одне й те ж саме правове явище (процес, діяльність тощо). Підтвердженням є також і ст. 129 Конституції України [20], у межах якої законодавець одночасно оперує категоріями «правосуддя» і «судочинство» як взаємозамінними. Такий висновок обумовлено тим, що названа стаття починається зі слів про правосуддя («суддя, здійснюючи правосуддя, є незалежним та керується верховенством права» [20]) та одразу продовжується «основними засадами судочинства». На його користь свідчить і те, що ст. 129 Конституції України розміщена у розділі під назвою «Правосуддя».

У свою чергу, п. 4 ч. 1 ст. 3 Кодексу адміністративного судочинства (далі – КАС) України [21] конкретизує, що судочинство (а отже, й відправлення правосуддя) – це діяльність судів щодо розгляду і вирішення справ (адміністративних справ, якщо мова йде про адміністративне судочинство, як це має місце в згаданому кодексі). Аналогічне розуміння судочинства міститься й в іншому процесуальному законі – Цивільному процесуальному кодексі України (далі – ЦПК) [22], яким у ст. 1 встановлено, що завданнями (цивільного) судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення (цивільних) справ з метою захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Вказане, як на нас, доводить неможливість ототожнення судового контролю із судочинством (відправленням правосуддя). Очевидність такого судження обумовлена наведеними дефініціями та їх зіставленням з положеннями КПК України, якими закріплено вимоги до санкціонування негласних слідчих дій, а саме:

– ст. 247 КПК України, яка встановлює які суди за ознаками територіальної юрисдикції можуть розглядати це питання, що вже свідчить про самостійний характер такої діяльності, адже жодної прив'язки її до судового провадження по кримінальній справі немає;

– ст. 248 КПК України, яка закріплює, що в клопотанні мають наводитись обставини, що дають підстави підозрювати певну особу у вчиненні злочину, (п. 5 ч. 2) та обґрунтування проведення негласних слідчих дій (п.п. 7, 9 ч. 2), в якому, зокрема, має доводитись, що завдяки цьому можливо буде встановити осіб, що вчинили злочин. Іншими словами, відносини судового контролю виникають тоді, коли судової справи ще немає, як, власне, і сторін обвинувачення та захисту. Відповідно, і діяльність суду з розгляду та вирішення справи, по суті, відсутня при вирішенні питання про дозвіл на проведення негласних слідчих дій.

Таким чином, можна підсумувати, що: суд та суб'єкт подання клопотання про





дозвіл на проведення негласних слідчих дій не зв'язані на даному етапі межами судового процесу; вирішення питання про надання такого дозволу судом не становить собою жодну зі стадій судового розгляду справи; відносини судового контролю виникають поза межами судового розгляду і вирішення справ по суті. Отже, оскільки судовий контроль має місце поза судовим процесом, то й діяльність суду у такому випадку є позапроцесуальною;

Щодо функції правосуддя зауважимо ще таке: відносини у сфері судового контролю позбавлені такої ознаки, як змагальність сторін [23], що прямо впливає з положень КПК України. А саме: відповідно до змісту ч. 1 ст. 248 клопотання про дозвіл на проведення негласних слідчих дій розглядається судом за участю лише тієї особи, яка подала клопотання. На наш погляд, суб'єктний склад окреслених відносин, закріплений цією статтею, вже свідчить про те, що для них означена риса не характерна, адже згідно з ч. 1 ст. 22 КПК України змагальність передбачає самостійне відстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів. Це, у свою чергу, дає змогу додатково підкреслити неприпустимість вивчення судового контролю як різновиду (чи форми) відправлення правосуддя, оскільки змагальність сторін становить собою обов'язкову засаду судочинства (як така вона закріплена у п. 3 ч. 2 ст. 129 Конституції України, ст. 10 ЦПК України, ст. 43 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК) [24], п. 4 ч. 1 ст. 7 КАС України, п. 15 ч. 1 ст. 7 КПК України).

Розглянуто дає змогу наголосити на помилковості наукових підходів, заснованих на припущеннях, що діяльність суду обмежується відправленням правосуддя, а судовий контроль здійснюється у контексті реалізації судом однойменної функції (з відправлення правосуддя). Водночас названими помилками не вичерпується коло причин, які приводять до виникнення сумнівів (у деяких вчених) з приводу адміністративно-правової природи судового контролю.

Тому, повертаючись до їх викладу, зауважимо, що зазначений стан наукового пізнання можна пояснити також відсутністю розуміння сутності відносин контролю (загалом), внаслідок чого дослідники наділяють їх не властивими для них ознаками. Наприклад, Д.А. Пеший стверджує, що для них начебто характерні:

– загальний порядок діяльності, спільні процесуальні засоби та повноваження контролюючого та підконтрольного суб'єктів;

– обов'язковість здійснення контролюючим суб'єктом керівництва діяльністю підконтрольної особи [2].

А отже, оскільки для діяльності суду, пов'язаної з виконанням його прямих повноважень з відправлення правосуддя, наведені риси не притаманні, то й судовий контроль не може визнаватись як «контроль у традиційному значенні» [2] (для чіткого усвідомлення наведеної позиції, маємо уточнити, що, як впливає з міркувань Д. А. Пешого [20], під «традиційним значенням» він розуміє відповідну публічно-управлінську діяльність органів публічної влади, яка регулюється нормами адміністративного права).

Разом із тим, попри переконливі, на погляд Д.А. Пешого, аргументи, відмітимо, що і для «традиційних» відносин контролю названі риси не є природними. Іншими словами, вивчення чисельних нормативно-правових актів, якими регламентується контрольна діяльність органів публічної влади у різноманітних сферах життєдіяльності суспільства (наприклад, державний контроль у сфері господарської діяльності [25], державний фінансовий контроль [26], державний контроль за використанням та охороною земель [27] тощо), доводить, що при цьому ані керівництво підконтрольними суб'єктами з боку органів публічної влади не здійснюється, ані спільних повноважень чи то загального порядку діяльності ці суб'єкти не мають.

З огляду на це можемо припустити, що, надаючи характеристику поняттю «контроль», вчений вочевидь сплутав між собою внутрішньо-організаційні відносини, які виникають в межах органів публічної влади (їх системи або апарату).



ту) стосовно організації їхньої діяльності, із зовнішніми, які складаються поза ними щодо третіх осіб (тобто тих, які не є посадовими або службовими особами цього ж або підпорядкованого йому органу). За таких міркувань логіка Д.А. Пешого стає зрозумілою, адже, наприклад, лише керівник певного структурного підрозділу органу публічної влади (його уповноважена особа) може здійснювати керівництво підлеглими йому співробітниками, у тому числі контролюючи виконання ними своїх службових обов'язків. Підтвердженням може бути приклад внутрішньовідомчого контролю за виконанням документів у системі МВС України, який (контроль) здійснюється уповноваженими посадовими особами органів та підрозділів внутрішніх справ, зокрема, з метою оцінки стану дотримання виконавської дисципліни – неухильного додержання, своєчасного та якісного виконання посадовими особами органів та підрозділів внутрішніх справ функціональних обов'язків (посадових інструкцій), наказів, доручень, рішень, нормативно-правових актів, планів, програм тощо (п. 1.4 Інструкції з організації контролю за виконанням документів у системі МВС України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23 квітня 2012 р. № 350 [28]).

У свою чергу, зовнішні відносини контролю мають інший суб'єктний склад, мету, предмет і об'єкт тощо. Тому ототожнення їх понять вважаємо грубою помилкою, а тому і характерні риси внутрішнього контролю не можуть використовуватись для обґрунтування правової природи відносин із зовнішнього контролю.

Натомість пропонуємо звернути увагу на погляди і твердження вчених, які, на нашу думку, є більш прийнятними, на відміну від попередньо розглянутих, оскільки вони віддзеркалюють вітчизняну правову дійсність та розкривають дійсну сутність відносин, які формуються у сфері здійснення судового контролю. Серед них варто виділити такі: 1) судовий контроль є різновидом державного контролю [1]; 2) він здійснюється у сфері функціонування судової влади за віднесеними до її компетен-

ції питаннями [3, с. 15] (з точки зору контролюючого суб'єкта) та 3) у сфері державного управління [6; 29, с. 275] (з точки зору підконтрольного суб'єкта); 4) його метою є забезпечення законності та обґрунтованості рішень та дій правоохоронних органів та їх персоналу [1]; 5) його предметом є професійна діяльність правоохоронних органів [1]; 6) він може бути лише зовнішнім, оскільки суди контролюють непідлеглі їм органи [1]; 7) він реалізується через надання дозволів на проведення тієї або іншої негласної слідчої (розшукової) дії [30] у формі судового рішення (постанови) [1], яке має характер самостійного правозастосовного акту [23].

Отже, бачимо, що судовий контроль, у тому числі в частині санкціонування негласних слідчих дій, має чітко виражену адміністративно-правову природу та становить собою діяльність суду як суб'єкта публічної адміністрації (оскільки вона полягає у реалізації контрольної функції, яка відноситься до різновидів публічно-управлінської діяльності, а не функції з відправлення правосуддя, реалізація якої є суто процесуальною діяльністю суду).

Таким чином, підсумовуючи викладене, наголосимо на тому що відносини судового контролю, які полягають у санкціонуванні негласних слідчих (розшукових) дій, мають адміністративно-правову природу. Такий висновок підтверджується, зокрема, основними рисами судового контролю, які розкривають його сутність (є різновидом державного контролю та самостійною формою реалізації судової влади, здійснюється у сфері державного управління, має зовнішній характер та ін.). На його користь свідчить також і недоцільність розуміння судового контролю як форми відправлення правосуддя (через відсутність у цих відносинах ознак спору, змагальності, а також властивий їм позапроцесуальний характер) та його ототожнення з поняттям внутрішнього контролю, здійснюваним у межах системи або апарату органів публічної влади (на підставі очевидних відмінностей між суб'єктним складом, метою, предметами даних різновидів контролю).



### ЛІТЕРАТУРА:

1. Музичук О.М. Судебний контроль за діяльністю правоохоронительних органів в Україні / О.М. Музичук // Журнал східноєвропейського права. – 2013. – № 1. – С. 29-33.
2. Пеший Д.А. Судовий контроль як засіб забезпечення законності в досудовому кримінальному провадженні / Д.А. Пеший // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. – 2014. – Вип. 10-1(2). – С. 135-138.
3. Сушко Л.П. Організаційно-правові засади здійснення судового контролю в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Л.П. Сушко. – К., 2009. – 25 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України : від 13 квітня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10, № 11-12, № 13. – ст. 88.
5. Городовенко В. Судовий контроль за проведенням слідчих (розшукових) і негласних слідчих дій / В. Городовенко // Слово Національної школи суддів України. – 2013. – № 1 (2). – С. 15-20. ;
6. Ржепечька К.М. Судовий контроль як адміністративно-правовий засіб захисту прав і свобод людини / К.М. Ржепечька // Форум права. – 2009. – № 2. – С. 364-368.
7. Мельник Р.С. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / Р.С. Мельник, В.М. Бевзенко ; за заг. ред. Р.С. Мельника. – К. : Ваіте, 2014. – 376 с.
8. Мельник Р.С. Категорія «публічне управління» у новій інтерпретації / Р.С. Мельник // Адміністративне право і процес. – 2013. – № 1 (3). – С. 8-14.
9. Кравчук Т.О. Становлення, розвиток і завдання адміністративної юстиції в Україні та в деяких зарубіжних країнах / Т.О. Кравчук // Вісник Вищої ради юстиції. – 2011. – № 4 (8). – С. 15-25.
10. Кравчук В.М. Поняття та зміст публічного контролю у сучасній державі / В.М. Кравчук // Пріоритети національного реформування держави і права: теорія та практика : збірник матеріалів Міжнародної юридичної науково-практичної конференції «Актуальна юриспруденція» (м. Київ, 8 жовтня 2014 року). Тези наукових доповідей. – К., 2014. – С. 192-198.
11. Веннікова В.В. Загальна характеристика поняття правового спору та його особливості у праві соціального забезпечення / В.В. Веннікова // Правова доктрина – основа формування правової системи держави : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю НАПрН України та обговоренню п'ятитом. моногр. «Правова доктрина України» (Харків, 20–21 листоп. 2013 р.) / Нац. акад. прав. наук України. – Харків, 2013. – С. 763-766.
12. Луніна О.С. Публічно-правові спори у сфері державної реєстрації як предмет адміністративного судочинства : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О.С. Луніна. – К., 2015. – 209 с.
13. Писаренко Н. Б. Адміністративно-правові спори (удосконалення порядку вирішення) : [монографія] / Н.Б. Писаренко, В.А. Сьоміна. – Х. : Право, 2011. – 136 с. – С. 5-23.
14. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту / [В.Б. Авер'янов, М.А. Бояринцева, І.А. Кресіна, Д.М. Лук'янець]; за заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К. : Наукова думка, 2007. – 582 с.
15. Скочиляс-Павлів О.В. Публічно-правовий спір як предмет розгляду в адміністративних судах / О.В. Скочиляс-Павлів // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – № 9-2, Т. 1. – С. 123-126.
16. Тимошенко К.О. Публічно-правовий спір як предмет юрисдикції адміністративних судів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / К.О. Тимошенко. – К., 2012. – 20 с.
17. Хлібороб Н.Є. Публічно-правовий спір як предмет юрисдикційної діяльності адміністративного суду : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Н.Є. Хлібороб. – Львів, 2012. – 22 с.
18. Хлібороб Н.Є. Теоретико-правові аспекти сутності публічно-правових спорів / Н.Є. Хлібороб // Держава та регіони. – 2010. – Вип. 3. – С. 214-220.
19. Конфліктологія : [навч. посіб.] / [Л.М. Герасіна, М.П. Требін, В.Д. Воднік та ін.]. – Х. : Право, 2012. – 128 с.
20. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
21. Кодекс адміністративного судочинства України : від 6 липня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, № 37. – Ст. 446.
22. Цивільний процесуальний кодекс України : від 18 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-41, 42. – Ст. 492.
23. Полухович О.І. Щодо специфіки судового контролю при здійсненні негласних слідчих (розшукових) дій як окремого напрямку судово-контрольної діяльності / О.І. Полухович // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Вип. 36, Т. 2. – С. 146-150.
24. Господарський процесуальний кодекс України : від 6 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
25. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 5 квітня 2007 р. № 877-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 29. – Ст. 389.
26. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26 січня 1993 р. № 2939-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 13. – Ст. 110.
27. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19 червня 2003 р. № 963-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 350.



28. Про затвердження Інструкції з організації контролю за виконанням документів у системі МВС України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 23 квітня 2012 р. № 350 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0805-12>.

29. Адміністративне право : [підручник] / [Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В.М. Гарашук, В.В. Богуць-

кий та ін.] ; за заг. ред. Ю.П. Битяка, В.М. Гарашука, В.В. Зуй. – Х. : Право, 2010. – 624 с.

30. Денисенко М. Окремі аспекти організації контролю за проведенням негласних слідчих (розшукових) дій / М. Денисенко, Я. Стрелюк // Национальный юридический журнал: теория и практика. – 2015. – № 2, Т. 1. – С. 130-135.